

VÝUKA DISTANČNÍ

Český jazyk , Ruský jazyk, Přírodopis - VII.Z týden 15.3. – 19. 3. 2021

Český jazyk

Slovotvorba se zabývá třemi oblastmi jazyka

A jsou to:

- proces tvoření zcela nových slov,
- proces reprodukce slov, která již v jazyce existují,
- utvořenost slov (výsledky slovtvorných procesů).

Základové slovo je termín pro slovo, z něhož vzniklo slovo nové. Tomu se pak obecně říká **slovo odvozené**.

3 způsoby, jak vytvořit slovo

A jsou to:

- odvozování
- zkracování
- skládání

Odvozování

Jde o **základní slovtvorný způsob** českého jazyka. Odvozujeme **pomocí připojování předpon nebo přípon ke kmeni** základového slova. Podstatná a přídavná jména se odvozují převážně pomocí přípon. Vznikají pak různé pojmenovací kategorie, do kterých lze odvozená slova zařadit.

Slovtvorné kategorie podstatných jmen	Přípony	Příklad
Konatel děje (odvozuje se od pod. jmen)	-ář/-ař, -ník, -ista, -ec, -ák	pianista, vědec, řezbář, zahradník...
Činitel děje (odvozuje se od sloves)	-tel, -č, -ec, -ce, -ník, -ák	učitel, bavič, honák...

Člen společenství	-an, -ák, -ec	Američan, Polák, křesťan...
Nositel vlastností	-ec, -ík, -ka, -ina, -áč, -an, -ouš, -ice, -ák...	zelenáč, pomocnice, bělouš, mladík, stražec...
Výsledek děje	-ek, -ec, -ka, -ina	omrzlina, výšivka...
Prostředek	-č, -dlo, -tko, -ník, -ák, -ka, -čka, -ivo	svěrák, myčka, sítko, šroubovák, chodník...
Místo	-iště, -isko, -na, -ník, -árna, -írna, -telna, -ovna	letišťe, lékárna, badatelna, studovna, udírna...
Jména mláďat	-e/-ě	kotě, house
Jména zdobnělá, zveličelá	-ek, -ík, -íček, -ka, -íčko, -isko, -as, -oun, -an	psíček, psaníčko, bundička, kruřas, psisko...
Jména hromadná	-stvo, -ctvo, -oví, -í, -ina	trní, listoví, lidstvo...

Například:

U přídavných jmen vzniká například kategorie jmen:

- přivlastňovacích (bratrův, matčin, císařský),
- místních (pařížský, americký),
- látkových (zlatý, papírový),
- zesilujících (obrovitánský) nebo
- zeslabujících (slaboučký, malinký).

Slovesa se naopak **nejčastěji odvozují předponami**. Z jednoho základu tak může vzniknout mnoho významově odlišných tvarů:

nosit – vynosit, unosit, zanosit, donosit, nanosit, přinosit, atd.

Slovesa mohou být odvozována od:

- podstatných jmen (zahradničit, kralovat),
- přídavných jmen (chudnout, zelenat),
- citoslovcí (bafat, kvákat) nebo
- změnou vidu (chodit→chodívat, učit→učívat).

Příklady předpon:

po- (**p**ovařit)
do- (**d**odělat)
u- (**u**vařit)
za- (**z**ahrát)
pod- (**p**odhradí)

Příklady přípon:

-si (jakýsi)
-koli (kdokoli)
-ový (jahodový)

Odvozování slov – pracovní list

1. Jaký je nejčastější způsob tvoření nových slov?

.....
.....

2. Pomocí čeho vznikají slova odvozená?

.....
.....
.....

3. Uveď názvy osob utvořené z přídavných jmen podle toho, jakou mají vlastnost:

Černý starý
bohatý.....

4. Uveď, jak pojmenováváme obyvatele následujících měst a zemí:

Pardubice Plzeň Londýn
.....

Slezsko Japonsko Čína
.....

Mexiko

5. Uveď názvy prostředků a nástrojů utvořené ze sloves:

Šlehat počítat strouhat
.....

žehlit řezat otvírat
.....

6. Uved' názvy dějů odvozené od sloves:

Stavět plavat číst
.....

běžet spát hrát
.....

7. Uved' názvy vlastností odvozené od přídavných jmen:

Veliký..... pilný líný
.....

hustý..... rychlý.....
drahý.....

8. Napiš, jak se jmenují místa

a) kde rostou: smrky, maliny, duby, jetel

.....
.....

b) kde se chovají: holubi, telata, vepři, včely

.....
.....

c) kde se vyrábí: cihly, stroje, cukroví, železo

.....
.....

T

1. domácí zvíře

2. mluva

3. Adam a...

4. vila

5. mluvnická kategorie

6. orgán zraku

7. předložka

8. spojka

Ruský jazyk

Zdraví

болезнь	nemoc, onemocnění
боль	bolest
врач	doktor, lékař
здоровье	zdraví
кашель	kašlání
медсестра	ošetřovatelka, zdravotní sestra
операция	operace
пациент	pacient
попечение	péče
простуда	nachlazení, rýma

Počasí

буря	bouřka, bouře
ветер	vítr
гром	hrom
дождь	děšť
молния	blesk
облако	oblak, mrak
радуга	duha
роса	rosa
снег	sníh
туман	mlha

Přímá úměrnost

https://www.youtube.com/watch?v=ryZXDoxQ_C4

Nepřímá úměrnost

<https://www.youtube.com/watch?v=sG2wI4QUiZs>

Příklady:

1. Automat vyrobí za 1 hodinu 2 520 součástek. Kolik jich vyrobí za 33 minut?
2. Ve městě vybudovali třípodlažní podzemní garáž a umožnili tak parkování 222 vozům. V sousedním městě se rozhodli vybudovat pětipodlažní garáž o stejném půdorysu jako u sousedů. Kolik aut tam bude moci parkovat?
3. Auto ujede 85 km za 1,5 hodiny. Jakou vzdálenost ujede při stejné rychlosti za 2 hodiny a 24 minut?
4. V obchodě stojí 12 vajec 36 Kč. Kolik korun stojí 17 vajec?
5. 24 čerpadel vyčerpá nádrž za 5 hodin. Jak dlouho by to trvalo 10 čerpadlům?
6. 3 stejné myčky umyjí všechno nádobí po oslavách za 5 hodin. Jak dlouho by mytí téhož nádobí trvalo při použití 4 stejných myček? Výsledný čas uveďte v hodinách a minutách.

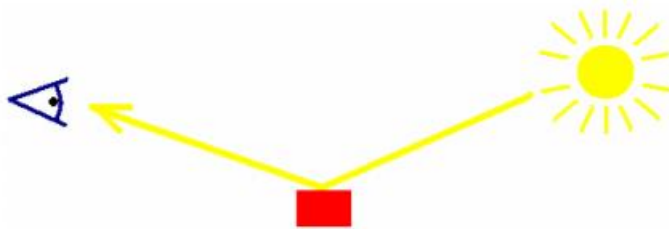
Online cvičení <https://www.skolasnadhledem.cz/game/4322>

Učebnice strana 90 – 93 přečíst.

Zápis do sešitu:

SVĚTELNÉ JEVY

- Abychom viděli nějaké těleso, musí existovat světlo, které se od tělesa odrazí do našeho oka.

- **Zdrojem světla** je například Slunce nebo žárovka ...

- Prostředí, kterým se světlo šíří se nazývá optické **prostředí**. Optická prostředí rozdělujeme podle toho, jak jím světlo prochází ...

průhledné – skrz prostředí je vidět – příklad: čiré sklo nebo vzduch

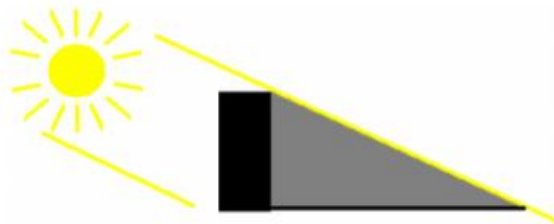
průsvitné – skrz prostředí světlo prochází, ale částečně se rozptyluje, nerozeznáme tělesa za ním – příklad: matné plexisklo, mlha

neprůhledné – prostředím se světlo nešíří

čiré – prostředím prochází všechno světlo, tělesa za tímto prostředím vidíme nezměněná – příklad: čiré sklo, vzduch

barevné – propouští pouze některé barvy, proto se tělesa za ním zdají zbarvená

- Světlo se ve stejnorodém prostředí šíří přímočaře – v důsledku přímočarého šíření vzniká za neprůhlednými tělesy stín

- Rychlost světla není nekonečná. Ve vakuu se světlo šíří rychlostí **300 000 km/s (urazí 300 000 kilometrů za každou sekundu!!)**, v každém dalším prostředí je tato rychlost nižší.

15. 3. – 19. 3. 2021

Zeměpis

Téma: OPAKOVÁNÍ – OBYVATELSTVO A HOSPODÁŘSTVÍ EVROPY

- podívej se na videa k tématu: www.youtube.com/watch?v=Yx5Dh8WJcSc
www.youtube.com/watch?v=4Ly_8M6Vo4U
www.youtube.com/watch?v=T_KgaqYTYHc
www.youtube.com/watch?v=9sz_GTPmgw
www.youtube.com/watch?v=BIE6RZfFkHw

1. Rozhodni, která věta je pravdivá – zaškrtni správnou odpověď:

- a) Evropa má nadbytek ropy a zemního plynu.
- b) Nejvýznamnější oblastí, kde je soustředěn chemický průmysl, je Balkánský poloostrov.
- c) V Evropě se vyrábí nejvíce aut na světě
- d) Rotterdam je důležitým evropským letištěm.
- e) EU poskytuje podporu méně rozvinutým regionům svých členských zemí.

Téma: EVROPA SE SJEDNOUJE

- učebnice str. 26 – 27 – přečti si, prostuduj o EU, začlenění evropských států do mezinárodních organizací.
- do sešitu si napiš shrnutí ze strany 27 dole v rámečku.

ÚKOL:

Utvoř správné trojice pojmů:

1. OSN	a) euro	A. vojenské seskupení
2. EU	b) Rada bezpečnosti	B. ekonomické a politické seskupení
3. NATO	c) Severoatlantická aliance	C. celosvětový mír

15. 3. – 19. 3. 2021

Pracovní činnosti

Téma: Zásady první pomoci

Obecné zásady první pomoci:

- ✓ Zajistíme bezpečnost sobě i postiženému.
- ✓ Vyšetříme postiženého.
- ✓ Zavoláme tísňové volání 155 nebo 112.
- ✓ Poskytneme první pomoc.
- ✓ Kontrolujeme postiženého až do příjezdu rychlé zdravotnické pomoci.
- ✓ Zabezpečení první pomoci se týká všech stavů ohrožujících zdraví a život.

- podívej se na video: www.youtube.com/watch?v=ElUblTV5JS4

ÚKOL: (bude známkováno)

Doplň správně tabulku:

	Hasiči
155	
	158
	112
156	
	Linka bezpečí dětí a mládeže
	Internetová linka bezpečí
Rodičovská linka	

Informatika:

ozorně přečtěte, otevřete si WORD, překopírujte jakýkoliv text pokuste se jej udělat barevný podle svých představ. Hotové práce zašlete na petr.zdenek@zskladnoparizska.cz do 19. 3. 2021.

Změna barev v textovém poli nebo obrazci

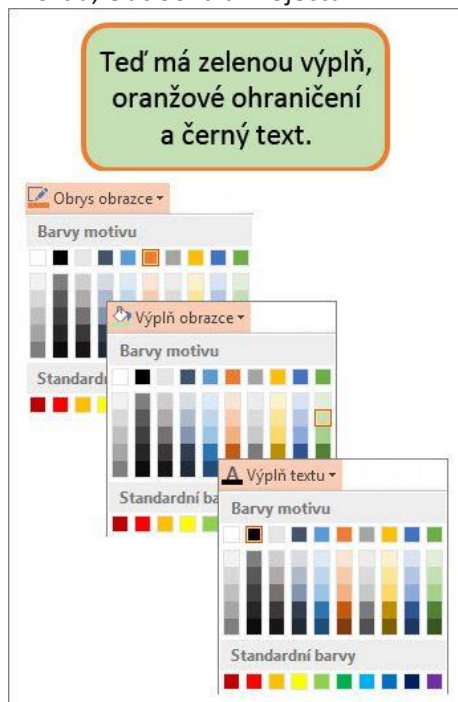
V textovém poli nebo obrazci můžete rychle změnit barvu textu, vnitřní barvu výplně nebo barvu ohraničení.

Výběr obrazce – **Nástroje kreslení** se zobrazí na pásu karet s aktivní kartou **Formát**.

Tady je stejný obrazec po změně ohraničení na oranžovou, výplň na světle zelenou a text na černou. Použili jsme příkazy **Obrys obrazce**, **Výplň obrazce** a příkazy **vyplnit text**, které jsou dostupné na kartě **Formát** v části nástroje kreslení.

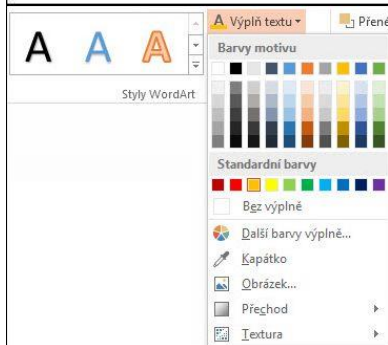
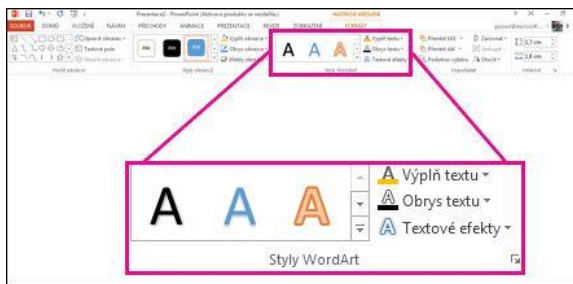
I když tyto změny následují níže, zobrazí se v aplikaci Microsoft PowerPoint stejně, jako v Excelu, Wordu, Outlooku a Projectu.

Změna barvy textu:

1. Vyberte obrazec nebo ohraničení textového pole. V takovém případě se zobrazí **Nástroje kreslení**. Pokud chcete změnit více obrazců nebo textových polí, klikněte na první obrazec nebo textové pole, stiskněte a podržte klávesu CTRL a klikněte na další obrazce nebo textová pole.
2. Na kartě **Nástroje kreslení – formát** klikněte na **výplň textu** a v části **barvy motivu** vyberte požadovanou barvu.

Poznámka: Nabídky **výplň textu** a **obrys textu** nemusí být aktivní, dokud nezačnete psát do obrazce.

Pokud chcete změnit text na barvu, která není v Barvy motivu

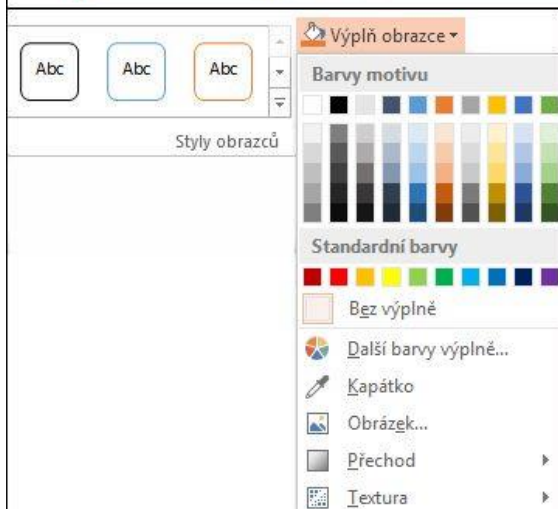
- Vyberte obrazec nebo textové pole.
- Na kartě **Nástroje kreslení – formát** klikněte na **výplň textu > Další barvy výplně**.
- V poli **barvy** klikněte na požadovanou barvu na kartě **standardní** nebo si na kartě **vlastní** namíchejte vlastní barvu. Pokud později změníte Motiv dokumentu, vlastní barvy a barvy na kartě **standardní** se neaktualizují.

Změna vnitřní barvy (výplně)

- Vyberte obrazec nebo textové pole, které chcete změnit. V takovém případě se zobrazí **Nástroje kreslení**.

Pokud chcete změnit více obrázků nebo textových polí, klikněte na první obrazec nebo textové pole, stiskněte a podržte klávesu CTRL a klikněte na další obrázce nebo textová pole.

- Klikněte na **Výplň obrazce** a v části **barvy motivu** vyberte požadovanou barvu.

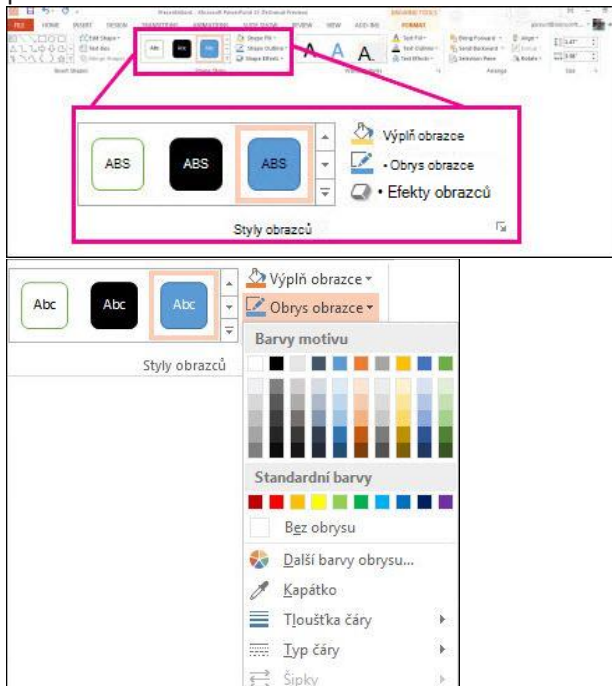

Pokud chcete změnit barvu výplně na barvu, která není v Barvy motivu

- a. Vyberte obrazec nebo textové pole.
- b. Na kartě **Nástroje kreslení – formát** klikněte na **Výplň obrazce > Další barvy výplně**.
- c. V poli **barvy** klikněte na požadovanou barvu na kartě **standardní** nebo si na kartě **vlastní** namíchejte vlastní barvu. Pokud později změníte Motiv dokumentu, vlastní barvy a barvy na kartě **standardní** se neaktualizují.

Změna barvy ohraničení

1. Vyberte obrazec nebo ohraničení textového pole. V takovém případě se zobrazí **Nástroje kreslení**. Pokud chcete změnit více obrazců nebo textových polí, klikněte na první obrazec nebo textové pole, stiskněte a podržte klávesu CTRL a klikněte na další obrazce nebo textová pole.
2. Na kartě **Nástroje kreslení – formát** klikněte na **Obrys obrazce** a v části **barvy motivu** vyberte požadovanou barvu.

Pokud chcete změnit ohraničení na barvu, která není v Barvy motivu

- a. Vyberte obrazec nebo textové pole.
- b. Na kartě **Nástroje kreslení – formát** klikněte na **Obrys obrazce** a potom na **Další barvy obrysu**.
- c. V poli **barvy** klikněte na požadovanou barvu na kartě **standardní** nebo si na kartě **vlastní** namíchejte vlastní barvu. Pokud později změníte Motiv dokumentu, vlastní barvy a barvy na kartě **standardní** se neaktualizují.

Do školní ho sešitu:**Objevné plavby**

- boje Turků ovlivnily obchod s Orientem po souši
- hledaly se nové přístupové cesty – po moři

- nejznámější mořeplavec byl benátský kupec MARCO POLO

-
- později se snažil obeplout Portugalec BARTOLOMEO DIAZ pobřeží Afriky a dostat se až do Indie (u jižního cípu Afriky je zastihla silná bouře – výběžku pevniny v tomto místě dal název MYS DOBRÉ NADĚJE)

-
- další Portugalec byl KAPITÁN VASCO DA GAMA
 - obeplul celou Afriku a přistál u břehů Indie

-
- roku 1492 chtěl italský mořeplavec KRYŠTOF KOLUMBUS najít cestu do Indie směrem na západ od Evropy
 - podařilo se mu přistát u břehů Ameriky, v Karibském moři, u ostrovů
 - byl přesvědčen, že přistál u Indie, proto dal obyvatelům název, INDIÁNI

-
- kdo odhalil Kolumbův omyl byl italský mořeplavec AMERIGO VESPUCCI, sám podnikl čtyři výpravy k americkému pobřeží
 - chtěl objevenému kontinentu dát jméno NOVÝ SVĚT, to se však neujalo
 - Evropané začali nazývat tento kontinent AMERIKA podle Vespucciho křestního jména

V letech 1519 – 1522 se podařilo španělským mořeplavcům a jejich lodím pod velením Portugalce FERNAA MAGALHAESE obeplout zeměkouli kolem Jižní Ameriky a doplout až do Indie = dokázali tak, že je Země kulatá

Zjištění, že Země není placatá deska, změnila církevní obraz výkladu obrazu světa.

V 1. polovině 16. století objevil polský astronom MIKULÁŠ KOPERNIK, že středem vesmíru není Země, ale Slunce. Církev takovéto názory zavrhovala a pronásledovala je.

Objevné plavby přinesly do Evropy nové plodiny – brambory, kukuřici, boby, fazole, kakao, koření, tabák.

Bylo dovezeno i množství drahých kovů.

Negativní důsledky byly v zotročování domorodých obyvatel a zánik indiánských civilizací.

1) Přeložte následující text do češtiny:

My aunt lives in Australia. She is a teacher and she works in a small primary school in Melbourne.

She teaches there from Monday to Friday. She loves her work. The kids in her class love her too.

She often tells them stories about her life in England.

After school my aunt goes to the town centre and does the shopping.

Sometimes she also visits the library and borrows a book, or she sits in a café with her friends.

She often reads, and every weekend she tries to see a new film in the cinema with my uncle. They like French films.

They understand French well, and my uncle speaks Italian too. He knows a lot about Italy and he often cooks Italian food.

2) Přeložte následující věty do češtiny:

They are reading in the living room.

What are you looking at?

What is she wearing today?

It is raining.

I am looking for my keys right now.